

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL V. K. IR ADB „COMPENSA VIENNA INSURANCE GROUP“ GINČO
NAGRINĖJIMO**

2017 m. liepos 5 d. Nr. 242-282
Vilnius

Lietuvos bankas gavo V. K. (toliau – pareiškėja) kreipimąsi, kuriuo pareiškėja prašo išnagrinėti ginčą, kilusį tarp jos ir ADB „Compensa Vienna Insurance Group“ (toliau – draudikas) dėl draudiko pareikšto regresinio reikalavimo pagrįstumo.

N u s t a t y t a:

2016 m. lapkričio 25 d. pareiškėja, atbuline eiga vairuodama A. G. priklausančią transporto priemonę „Volswagen Transporter“, valst. Nr. (*duomenys neskelbtini*), kliudė šalia stovinčią transporto priemonę „VW Passat“, valst. Nr. (*duomenys neskelbtini*).

Atsižvelgiant į tai, kad pareiškėja iš eismo įvykio pasišalino, nepranešusi policijai ar nukentėjusiam trečiajam asmeniui, administracinio teisės pažeidimo protokolo ir policijos pareigūno tarnybinio pranešimo dėl eismo įvykio pagrindu pareiškėjos atžvilgiu Kauno apylinkės teisme buvo iškelta administracinio teisės pažeidimo byla Nr. (*duomenys neskelbtini*) pagal Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso 127 straipsnio 2 dalį ir 130 straipsnio 1 dalį.

AB „Lietuvos draudimas“, kuri buvo apdraudusi transporto priemonę „VW Passat“, jos savininkui padarytai žalai atlyginti išmokėjo 305,63 Eur draudimo išmoką.

2016 m. gruodžio 21 d. raštu Nr. (*duomenys neskelbtini*) AB „Lietuvos draudimas“ draudikui regreso tvarka pateikė reikalavimą grąžinti nukentėjusiam asmeniui išmokėtą draudimo išmoką.

2017 m. kovo 17 d. draudikas rašte „Dėl žalos atlyginimo regreso tvarka žalos byloje Nr. (*duomenys neskelbtini*)“ pateikė atgręžtinį reikalavimą pareiškėjai grąžinti dėl 2016 m. lapkričio 25 d. eismo įvykio draudiko išmokėtas sumas, motyvuodamas tuo, kad pareiškėja pasišalino iš pirmiau minėto eismo įvykio.

Pareiškėja nesutinka su draudiko pateiktu atgręžtiniu reikalavimu. Kreipimesi pareiškėja nurodo, kad Kauno apylinkės teismas, išnagrinėjęs administracinio teisės pažeidimo bylą Nr. (*duomenys neskelbtini*), nutarė administracinio teisės pažeidimo bylos teiseną pagal Administracinių teisės pažeidimų kodekso 130 straipsnio 1 dalį pareiškėjos atžvilgiu nutraukti, nesant jos veikoje administracinio teisės pažeidimo sudėties. Pareiškėja teigia, kad draudikas į šią Kauno apylinkės teismo konstatuotą aplinkybę neatsižvelgė, ir mano, kad, nesant tyčinių pareiškėjos veiksmų, draudiko pateiktas atgręžtinis reikalavimas grąžinti nukentėjusiam trečiajam asmeniui išmokėtas pinigų sumas yra nepagrįstas. Kreipimesi pareiškėja prašo įvertinti draudiko veiksmų pagrįstumą ir pripažinti draudiko pateiktą atgręžtinį reikalavimą neteisėtu.

Draudikas nesutinka su pareiškėjos dėstomais argumentais ir kreipimesi pateiktu reikalavimu. Draudikas atsiliepiame pažymi, kad Kauno apylinkės teismas administracinio teisės pažeidimo bylos teiseną pagal Administracinių teisės pažeidimų kodekso 130 straipsnio 1 dalį pareiškėjos atžvilgiu nutraukti nutarė įvertinęs, kad nėra nustatyto būtinojo Administracinių teisės

pažeidimų kodekso 130 straipsnio 1 dalyje numatyto pažeidimo požymio – kaltės, todėl teismas nusprendė, kad pareiškėjos veiksniuose nėra administracinio teisės pažeidimo sudėties, tačiau draudikas pažymi, kad Kauno apylinkės teismas minėtoje administracinio teisės pažeidimo byloje nespėdė pareiškėjos civilinės atsakomybės klausimų. Draudikas, atsižvelgdamas į kasacinio teismo praktiką iš esmės analogiškose bylose, teigia, kad administracinio teisės pažeidimo bylose ir civilinėse bylose yra skirtingai vertinamos to paties eismo įvykio aplinkybės ir reikšmingi faktai, o administracinio teisės pažeidimo byloje teismo teikiamos išvados neturi prejudicinės galios civilinėje byloje. Draudikas taip pat atkreipia dėmesį, kad civilinėje teisėje prievolė atlyginti žalą atsiranda ne tik esant tyčinei kaltės formai, bet ir neatsargumui. Dėl šios priežasties, draudiko vertinimu, draudiko atgręžtinio reikalavimo teisei pagal Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo (toliau – TPVCAPD įstatymas) 22 straipsnio 1 dalies 4 punktą taikyti nėra būtina konstatuoti tyčinio vairuotojo pasišalinimo iš eismo įvykio vietos fakto, o tik nustatyti, kad vairuotojas suvokė, kad eismo įvykis įvyko. Draudiko manymu, pareiškėjos veiksmai, vertinant pagal rūpestingo, atidaus žmogaus standartą, nagrinėjamu atveju nebuvo tinkami, nes, valdydama transporto priemonę, ji turėjo būti atidi ir, susidūrusi su kita transporto priemone, privalėjo suvokti, kad įvyko eismo įvykis. Remdamasis atsiliepime išdėstytomis aplinkybėmis ir argumentais, draudikas prašo pareiškėjos reikalavimą atmesti kaip nepagrįstą.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 (2016 m. sausio 28 d. redakcija), 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Įvertinus šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad ginčas tarp šalių kilo dėl draudiko teisės įgyvendinti atgręžtinio reikalavimo teisę pagal TPVCAPD įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 4 punktą pagrįstumo.

Pagal nuosekliai plėtojamą kasacinio teismo praktiką, TPVCAPD įstatyme įtvirtintas reglamentavimas, kad transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo esmė ir tikslas iš principo eliminuoja draudiko regresą teisę į transporto priemonės valdytojus, dėl kurių kaltės dėl šiuo draudimu apdraustos transporto priemonės poveikio eismo įvykio metu nukentėjo bei patyrė žalos tretieji asmenys ir jų patirtus nuostolius įstatyme ir sutartyje nustatytos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo suma atlygino draudikas. Išimties, kada draudikas, sumokėjęs draudimo išmoką, turi teisę reikalauti, kad sumokėta dėl padarytos žalos suma gražintų atsakingas už žalą padarymą asmuo, nurodytos TPVCAPD įstatymo 22 straipsnio 1 dalyje ir tokių išimčių sąrašas yra baigtinis (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2011 m. gruodžio 6 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-483/2011).

Pirmiau minėtas išimtis įtvirtinančio TPVCAPD įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 4 punkte nustatyta, kad draudikas, sumokėjęs išmoką, turi teisę reikalauti, kad sumokėtas dėl padarytos žalos sumas gražintų atsakingas už žalą padarymą asmuo, jeigu jis pasišalino iš įvykio vietos. Analogiška nuostata yra įtvirtinta ir Eismo įvykio metu padarytos žalos nustatymo ir draudimo išmokos mokėjimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 795 (toliau – Taisyklės), 59.4 papunktyje.

Aiškinant minėtų teisės aktų nuostatas, pabrėžtina, kad nei TPVCAPD įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 4 punkto, nei Taisyklių 59.4 papunkčio nuostatos draudiko atgręžtinio reikalavimo teisei įgyvendinti nenumato reikalavimo kvalifikuoti pasišalinimą iš eismo įvykio vietos kaip administracinį teisės pažeidimą, taip pat nesieja šiuo pagrindu įtvirtintos draudiko atgręžtinio reikalavimo teisės su pasišalinusio iš eismo įvykio vietos atsakingo už žalą padarymą asmens kaltės forma. Kasacinis teismas savo praktikoje yra konstatavęs, kad „administracinio teisės

pažeidimo byloje padarius išvadą, jog nėra pagrindo konstatuoti tyčinio pasišalinimo iš įvykio vietos fakto, sprendžiant dėl kasatoriaus administracinės atsakomybės, nėra pagrindo daryti išvadą nagrinėjamoje civilinėje byloje, kad kasatorius buvo pakankamai atidus ir rūpestingas, vykdydamas teisės aktuose nustatytus reikalavimus.“ Aiškindamas TPVCAPD įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 4 punkto nuostatas, Lietuvos Aukščiausiasis Teismas taip pat yra pažymėjęs, kad „taikant TPVCAPDĮ 22 straipsnio 1 dalies 4 punktą nėra būtina konstatuoti tyčinį vairuotojo pasišalinimo iš įvykio vietos faktą, pakanka nustatyti, kad vairuotojas suvokė, jog įvyko eismo įvykis, t. y. kaltė dėl pasišalinimo iš įvykio vietos gali pasireikšti ir neatsargumu“ (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gruodžio 9 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-650-686/2015).

Vadinasi, vertinant, ar nagrinėjamu atveju gali būti taikoma TPVCAPD įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 4 punkte įtvirtinta išimtis, svarbu išsiaiškinti ir nustatyti, ar pareiškėja tinkamai vykdė teisės aktais jai, kaip transporto priemonės valdytojai, nustatytas pareigas, ar dėl pasišalinimo iš įvykio vietos yra jos kaltės, kuri galėjo pasireikšti tyčia arba neatsargumu, t. y. ar pagal faktines aplinkybes nagrinėjamu atveju pareiškėja suvokė ir (ar) privalėjo suvokti padariusi žalą.

TPVCAPD įstatymo 12 straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatyta transporto priemonės valdytojo pareiga įvykus eismo įvykiui apie eismo įvykį nedelsiant pranešti policijai Kelių eismo taisyklėse nustatytais atvejais. Pagal Vyriausybės 2002 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. 1950 patvirtintų Kelių eismo taisyklių 222 punktą, tais atvejais, kai dėl eismo įvykio padaryta tik turtinė žala ir nukentėjusio asmens eismo įvykio vietoje nėra, su eismo įvykiu susijęs eismo dalyvis privalo nedelsdamas pranešti apie eismo įvykį nukentėjusiajam, o jeigu tai neįmanoma, – policijai. Minėta, kad, pagal TPVCAPD įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 4 punktą, asmuo, pasišalinęs iš įvykio vietos, t. y. pažeidęs Kelių eismo taisyklių 222 punkte nustatytą imperatyvųjį reikalavimą, turi atlyginti draudikui sumokėtą nukentėjusiam asmeniui draudimo išmoką. Kaip jau buvo konstatuota pirmiau, TPVCAPD įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 4 punkte nepasisakoma apie atsakingo už žalos padarymą asmens kaltę dėl pasišalinimo iš įvykio vietos ir jos formas. Atsižvelgiant į tai ir remiantis kasacinio teismo formuojama praktika analogiškose bylose, sprendžiant pareiškėjos civilinės atsakomybės klausimą dėl pasišalinimo iš įvykio vietos, jos veiksmai turi būti vertinami pagal rūpestingo, atidaus žmogaus elgesio matą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gruodžio 9 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-650-686/2015).

Vadovaujantis ginčo medžiagoje esančiais duomenimis¹, tai, jog pareiškėja nagrinėjamu atveju suvokė ar privalėjo suvokti padariusi žalą, galima būtų įvertinti pagal tokias ginčo aplinkybes: pareiškėja vairavo didelių gabaritų transporto priemonę, vairavo atbuline eiga, vairuodama stebėjo kelią per galinio vaizdo veidrodėlius, matė savo manevro trajektorijoje kitą automobilį, matė, kad jis yra labai arti, kad buvo sunku išvažiuoti siauroje vietoje, todėl manytina, kad kitas pakankamai atidus ir rūpestingas asmuo, siauroje vietoje atbuline eiga vairuodamas didelių gabaritų automobilį ir savo galinio vaizdo veidrodėlyje matydamas kliūtį – trečiajam asmeniui priklausančią transporto priemonę, turėjo suvokti, kad įvyko arba galėjo įvykti kontaktas. Vertinant pareiškėjos civilinės atsakomybės klausimą, atsižvelgtina ir į Kauno apylinkės teismo nutarime užfiksuotą aplinkybę, kad iš eismo įvykio vaizdo įrašo matyti, kad, užkliudęs automobilį „VW Passat“, pareiškėjos vairuojamas „autobusiukas kurį laiką pastovėjo ir pajudėjo į priekį, pasitiesino bei atbulas išvažiavo iš kiemo“. Remdamasis byloje esančiais įrodymais, pirmiau minėtame nutarime Kauno apylinkės teismas taip pat konstatavo, kad pareiškėja, „vairuodama transporto priemonę – automobilį Volkswagen Transporter, valst. Nr. (duomenys neskelbtini), važiuodama atbuline eiga, buvo neatidi, neatsižvelgė į vairuojamo automobilio gabaritus, nesilaikė saugaus tarpo iš šono ir kliudė kitą stovinčią transporto priemonę – automobilį VW Passat, valst. Nr. (duomenys neskelbtini), apgadindama minėtos transporto priemonės dešinės pusės galinę arką,

¹ Kauno apylinkės teismo 2016 m. gruodžio 9 d. nutarimas Administracinio teisės pažeidimo byloje Nr. (duomenys neskelbtini).

sparno ir galinio bamperio dešinę pusę.“ Pirmiau minėtos nagrinėjamo ginčo aplinkybės leidžia daryti išvadą, kad pareiškėja turėjo suvokti susidariusią padėtį, t. y. kad įvyko jos vairuojamos transporto priemonės susidūrimas su kitu objektu, tačiau pareiškėja nebuvo pakankamai atidi ir rūpestinga, nedėjo jokių pastangų realiai padėčiai įvertinti, t. y. su kuo įvyko susidūrimas, ar nebuvo apgadintas kitų asmenų turtas, ir pasišalino iš eismo įvykio vietos. Manytina, kad identiškoje situacijoje pakankamai atidus, apdairus ir rūpestingas asmuo turėjo sustabdyti vairuojamą transporto priemonę, iš jos išlipti, apžiūrėti ir tik įsitikinus, kad eismo įvykis neįvyko ir žalos nebuvo padaryta, išvažiuoti.

Konstatavus faktą, kad pareiškėja iš eismo įvykio vietos pasišalino, nepranešusi apie tai nei policijai, nei nukentėjusiam trečiajam asmeniui, konstatuotina ir tai, kad pareiškėja, kaip didesnio pavojaus šaltinio valdytoja, kuriai taikomi didesni atidumo ir rūpestingumo standartai, nagrinėjamu atveju nebuvo tiek rūpestinga ir apdairi, kiek atitinkamomis sąlygomis buvo būtina, ir savo veiksmais lėmė žalos nukentėjusiam asmeniui atsiradimą, o esant nustatytų aplinkybių visumai, savo veiksmais (pasitraukimu iš įvykio vietos) suteikė pagrindą draudikui realizuoti atgręžtinio reikalavimo teisę, įtvirtintą TPVCAPD įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 4 punkte.

Nustačius pirmiau minėtą aplinkybę, kartu darytina išvada, kad pareiškėjos kreipimėsi nurodytas reikalavimas pripažinti draudiko pateiktą atgręžtinį reikalavimą neteisėtu yra nepagrįstas, todėl atmestinas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos V. K. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius